
Zápis ze zasedání Komise pro informační technologie AS UK 19. listopadu 2020

Přítomní:

Prof. RNDr. Jan Černý, Ph.D. (PřF), Bc. Andrej Farkaš (MFF), Samuel Kočiščák (MFF), Mgr. Jan Pačes (PřF), Martin Ponteš (LFHK), Vojtěch Švandelík (MFF), Mgr. Marek Vinklát, Ph.D. (HTF)

Hosté:

doc. JUDr. Radim Boháč, Ph.D. (PF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), Ing. Jakub Papírník (ÚVT), Mgr. Martin Maňásek (ÚVT)

Program:

1. Úvodní slovo předsedy komise
2. Prezentace nástrojů pro distanční volby a hlasování
3. Různé

1. Úvodní slovo předsedy komise

Předseda komise Bc. Andrej Farkaš přivítal všechny přítomné a zahájil zasedání komise, které se konalo prostřednictvím platformy MS Teams.

2. Prezentace nástrojů pro distanční volby a hlasování

Předseda komise Bc. Andrej Farkaš uvedl bod jednání a předal slovo Ing. Papírníkovi, který informoval o reakcích z fakult na volební a hlasovací aplikaci. K uvedení technických záležitostí předal slovo Mgr. Maňáskovi.

Mgr. Maňásek vysvětlil, že jde o jednu aplikaci, která má dvě instalace na dvou různých adresách. První z nich byla určena pro tajné hlasování na vědeckých radách a akademických senátech. Ve druhé instalaci jsou připraveny definice pro volby do akademických senátů na fakultách. Mgr. Maňásek členům komise prostřednictvím sdílené obrazovky funkčnost aplikace názorně předvedl.

Nejprve se věnoval první instalaci, tedy té, která je určena pro hlasování na vědeckých radách a akademických senátech. Vysvětlil jednotlivé záložky, kde může administrátor definovat účel, pro který má dané hlasování sloužit. Předvedl též jak se dá předvolit naplnění některých polí pro usnadnění hlasování, např. datum jednání a seznam hlasujících. V aplikaci se přidělují jednotlivé přístupové role, kdy je důležitá zejména role správce, který má právo zakládat jednotlivá hlasování a přizpůsobovat jejich průběh i prostřednictvím předvolených polí. Oprávnění správce Mgr. Maňásek též názorně předvedl. Pro hlasování na akademických senátech a vědeckých radách je přístupné též políčko „diskuse“, kam můžou přihlášení psát komentáře, a to po celou dobu, kdy je hlasování aktivní. Hlas je možné též prostřednictvím speciálního odkazu až do ukončení hlasování změnit.

Dále Mgr. Maňásek stručně popsal i fungování druhé instalace, která je využitelná pro volby do akademických senátů. Důležité je zde zejména to, že správce je oprávněn nastavit maximální možný počet hlasů, který může hlasující udělit. Přístup jednotlivých hlasujících k hlasování je ověřován Centrální autentizační službou UK (podmínkou přístupu k hlasování je tedy to, že zde hlasující má účet). Správce si může po volbách stáhnout (ve formátu excel) protokol o volbách, ve kterém lze kromě výsledků hlasování zjistit pouze informaci o tom, kdo hlasoval. Informaci o tom, jak který konkrétní hlasující hlasoval, aplikace nezaznamenává a nelze ji tedy zpětně zjistit.

Doc. Boháč informoval o svých pozitivních zkušenostech s aplikací při zasedání AS PF UK. Dotázal se, jak se při volbách do seznamu hlasujících importují všichni členové akademické obce z dané fakulty. Mgr. Maňásek uvedl, že v tuto chvíli členy importuje dodavatel, který k tomu potřebuje pouze excelovou tabulku se seznamem osob.

PhDr. Greger se dotázal, zda je do budoucna možné uvažovat o propojení aplikace s Whols, kde je reflektováno i členství studenta či akademického pracovníka v akademických senátech, tudíž by se podle Whols mohl aktualizovat seznam hlasujících automaticky. Mgr. Maňásek uvedl, že to do budoucna určité možné je. Zkušenosti však ukazují, že informace o členství v akademických senátech často ve Whols není aktuální.

Ponteš se dotázal, jestli by bylo možné vkládat osoby do seznamu podle různých rolí (např. dle ročníků a fakult). Mgr. Maňásek uvedl, že si toto dovede představit, ale je to věc dlouhodobého charakteru. Dále se dotázal, zda by bylo možné zřídit dvojité ověření (např. prostřednictvím SMS), které by zabránilo tomu, aby se za osobu přihlásil někdo jiný (přihlašovací údaje totiž často kolují mezi studenty, kteří si pomáhají při přihlašování na zkoušky). Mgr. Maňásek uvedl, že se obává, že by to průběh hlasování (zejm. u vědeckých rad) velmi zkomplikovalo. Na závěr se Ponteš dotázal, zda se při změně hlasování bude o této uživateli informován prostřednictvím např. vyskakujícího dialogového okna. Mgr. Maňásek uvedl, že hlášení tam v současné chvíli není, ale lze to implementovat.

Proběhla diskuse ohledně možnosti zavedení dvoufázového ověření. Doc. Boháč se přimluvil za to, aby se toto nezavádělo při jednání akademických senátů a vědeckých rad. Bc. Farkaš že obava ze zneužití existuje zejména u voleb. Švandlík vyjádřil názor, že implementace dvoufázového ověření je zbytečná komplikace. PhDr. Greger uvedl, že implementace této možnosti by mohla být argumentem proti kritice elektronických voleb. Z diskuse vyplynulo, že dvoufázové ověření je možné z hlediska legislativního (byť z tohoto pohledu není nezbytná) i technického (v časovém horizontu měsíce až dvou).

Byla též diskutována otázka anonymity hlasujících a Mgr. Maňásek opětovně potvrdil, že nelze zjistit, kdo jak hlasoval. V aplikaci je uložený jakýsi anonymní hlasovací lístek, který není žádným způsobem spojitelný s hlasující osobou.

Švandlík následně prezentoval, jakým způsobem proběhly volby na MFF na jaře letošního roku. Informoval o volební účasti, která díky elektronickému hlasování narostla přibližně o 10%. MFF použila systém vyvinutý na PřF, který funguje podobně jako systém vyvinutý ÚVT. Věnoval se též otázce vnitřních předpisů a zanesení možnosti elektronické volby ve volebním řádu. Vyzdvihl několik problematických otázek, které v průběhu voleb vyvstaly a týkaly se seznamu voličů (ke kterému datu by se měl vyhotovit), trvání voleb, bezpečnosti systému (kde byla provedena drobná technická vylepšení), zpětného ověření započítání hlasů (zda to systém umožňuje) a technické integrity hlasování.

Proběhla diskuse ohledně způsobů vyhotovení seznamů voličů. Doc. Boháč uvedl, že problém se seznamem voličů byl na PF UK řešen i při volbách řádných. Lhůta 15 dní je velmi dlouhá a z legislativního hlediska by mohla být zkrácena a ve volbách elektronických se nabízí využít dynamický systém. Mgr. Maňásek uvedl, že seznam by mohl být definován pravidlem a z tohoto hlediska být dynamický. PhDr. Greger uvedl, že problematické případy se při běžných volbách řeší operativně, což v případě elektronických voleb nelze a vyjádřil obavu z toho, jak z tohoto hlediska elektronická volba na PedF proběhne. Bc. Farkaš podotkl, že je důležité, aby se data v SIS pravidelně aktualizovala, pak by bylo možné data ze SIS přebírat. Mgr. Maňásek uvedl, že na 1. LF měli voliči možnost si před volbami ověřit, zda v seznamu voličů je a případně uplatnit námitky před volbami. Otázka je, jak často data přebíraná ze SIS aktualizovat. Doc. Boháč poznamenal, že z hlediska legislativního je situace stejná u prezenčních i elektronických voleb. Švandlík poznamenal, že v případě dynamických změn seznamu voličů je otázka, jak by se generoval počet oprávněných voličů. PhDr. Greger se též přiklonil k systému, pomocí kterého by byl seznam uzavřen k určitému datu. Doc. Boháč poznamenal, že dle zákona o vysokých školách, podle kterého je nutné umožnit volbu všem členům akademické obce, by takový systém zřejmě neobstál. V úvahu připadá, aby seznam voličů byl generován dvoufázově. Zakotvení možnosti ověření, zda je daná osoba v seznamu voličů, do volebních řádů, by byla praktická.

PhDr. Greger členy komise seznámil též se zkušenostmi z PedF. Stálo by za to, věnovat se doladění dokumentů s návody, jak aplikaci používat. Výhodou elektronického systému je též minimalizace počtu neplatných hlasů, jelikož systém neumožňuje zaškrtnout více kandidátů, než je přípustné. Mgr. Maňásek uvedl, že hlas je neplatný, pokud se osoba zdrží.

Návrh usnesení:

„Komise pro IT bere na vědomí představený nástroj na distanční volby od ÚVT – systém CHRES. Komise doporučuje směřovat vývoj aplikace tak, aby aplikace zahrnovala tyto úpravy:

- *oznámení o zrušení hlasu při jeho změně, při povolené možnosti změny hlasu*
- *implementování volebního seznamu s automatickým načtením ve volební aplikaci ve fixní lhůtě před počátkem voleb*
- *možnost kontroly příslušnosti k dané kurii u lidí s vícenásobnou příslušností*
- *doplnění videonávodu, jak hlasovat a užívat danou aplikaci po úpravách aplikace*
- *volitelně pak doplnit možnost dvoufázového ověřování u voleb do akademických senátů.*

Komise doporučuje úpravu volebního řádu, a to v zkrácení lhůty pro odevzdání seznamu voličů a doplnění lhůty pro ověření příslušnosti členu akademické obce do seznamu voličů. Také žádá Legislativní komisi AS UK o standardizaci dokumentu o technických podrobnostech organizace průběhu a zabezpečení voleb.“

6 pro – 0 proti – 0 zdrž.

3. Různé

V tomto bodě nebyl vznesen žádný podnět.

Předseda komise Bc. Andrej Farkaš poděkoval přítomným za účast a zasedání ukončil.

Zapsala: Anna Matoušková, tajemnice Legislativní komise AS UK

Vídi: Bc. Andrej Farkaš, předseda Komise pro IT AS UK